„Ukraiński Hołos" Przemyśl. Należytość pocztową uiszczono ryczałtem

Ч. 13 (589) Неділя, дня 5. квітня 1931. Рік XIII.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

націоналістичної думки

P. PRZEMYSL
Всч. О. А. Зубрицький
п. Чацького Гр.-Кат-Капітула

Адреса Редакції і Адміністр. „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС" Перемишль, Побереже 1/I. Конто П. О. в Варшаві Nr. 142.807. Передплата в краю виносить 10 зол. річно, 5·50 зол., піврічно, 3 зол., чвертьрічно. Для Чехії на рік — 72 к. ч., 1/2 — 40 к. ч., 1/4 — 20 к. ч. Для Франції—60 ф. річно, 1/2 — 35 ф., 1/4—20 ф. Для Німеччини — 10 мар. річно, 1/2 — 6 мк. 1/4 — 3.50 мк. Для Бельгії — 90 б. ф. річно, 1/2 — 50 б. ф. 1/4 — 30 б. ф. Для Америки 2 1/2 ам. долярів річно.
Рукописів Редакція не звертає, неоплачених писем не приймається

Ціна примірника 25 сот.

Рахунки платні й позивні в Перемишлі, а замовляючий анонс вже тимсамим без застережень годиться на це.

ТАРИФА ОГОЛОШЕННЯ: За текстом за 1 вірш міліметровий одношпальтовий (сторона має пять шпальт анонсових) 0·30 зол., для дрібних промисловців укр. інстит. 0·20 зол. Дрібні оголош. по 0.15 зол. за слово, найменше дрібне оголош. 1 зол., для шукаючих праці подані безпосередньо до Адміністр. по 0·15 зол. Оголошення в тексті 150% дорожчі, на першій стороні 300% дорожчі.
Редактор приймає щодня від год. 11—1.

ЗАХІД — СХІД.

Вони зустрічаються на межі неприєднаних психольогічних ріжниць і протилежніх суспільних прямувань. Вони себе виключають і рішаюча боротьба поміж ними неминуча. Непрохідна прирва, що з кожним днем поглиблюється, робить антагонізм „Захід-Схід" реальним під кожним оглядом.

Всі спроби та забіги Заходу зломати наступну силу більшовизму мали здебільшого одну мету: шляхом господарських взаємин заставити розвиток внутрішнього життя совітського Сходу відхилитися від лінії соціяльної скрайности і поволі еволюціонувати в напрямку буржуазного суспільного типу, що вкінці мігби оформити країну також у правно-державному відношенні, власне як демократичну республіку. Поміж сподіваннями й передбаченнями Европи не малу ролю відігравав також погляд, що льогічним вислідом господарського розвалу та неймовірних злиднів населення совітського Сходу — буде внутрішній залім більшовицького режіму та ліквідація його місцевими силами. Однак дійсність виявила повну неосновaність прикладати закони суспільно-господарського діяння, обовязуючі країни з високо розвиненою цивілізацією, — до Більшовії, де льогіка суспільно-господарських процесів своєрідня, бо є вислідом окремої структури ґрунту. Психічні особливости населення Союзу рішають, що його загальне життя має дещо відмінну соціольогію та власні форми розвитку. В країні деспотичного духа, якого історичним доповником є пасивна душа широких людських мас — життєва кріза може бути нормальним станом їх життя, бо тут головна чеснота людини — це безмежня її терпеливість, здібність неспротиву злу та примітивна скаля життєвих потреб.

Зрозуміло, що Европа починає нині вірити в „пятилітку", хоч як важко їй ствердити в соціяльно господарській політиці більшовизму несамовиту гру, що, не оглядаючись на нічого, прямує до неменш несамовитої мети. Ця ірраціональна з погляду західницьких засад моральної і суспільної організації політика більшовиків стає для Европи цілком раціональною і зрозумілою, якщо тільки вона має на увазі властивий її ґрунт і середовище. З нескритим острахом приймає европейська опінія до відома ті голоси, що потверджують колишню „утопію" цифрами. Тактика критики й вижидання за зачинає бути шкідливою, а сумніви про яскісний рівень упримисловлення Більшовії не можуть радувати. Бо справа не в нормальному соперництві на господарських ринках, але в забуреннях і хаосі господарського життя, як це плянують більшовики, щоби викликати потім ще складніший процес суспільної руїни.

Европа боїться не так війни з більшовизмом, як більшовизації життя в себе дома. Як політичний режім більшовизм може бути знищений, однак ця можливість не виключає, що в рядах побідника він може викликати розкладові процеси. Отже, виринає потреба попередити події, ще заки більшовизм дістане в руки міцнішу зброю.

Проблема одноцілого протибільшовицького фронту зустрічає непоборну перешкоду в національно-політичних взаєминах держав і народів Европи. Центральне значіння в цьому відношенні має Німеччина, від якої становища залежить взагалі актуальність згаданої проблеми. Вона це добре знає, тому ставляє вимоги далекойдучих змін територіяльно-політичного характеру. З другого боку Европа, зокремаж Франція, знає, що Німеччина в цю хвилю є вульканом, який розсаджують знутра супротивні собі революційні сили, які щораз вимовніше нагадують ірраціональну льогіку політики московського більшовизму. І зновуж не те важне для Европи, що в можливій заверюсі може зломатись сила німецької державности, але самі наслідки такої заверюхи для неї. Бо й тут її перемога може бути тільки „Пирговою побідою".

Внутрішнє замирення Німеччини є для Европи — етапом — до рішаючого удару, який вона збирається нанести червоному Сходові. Для досягнення цієї мети порозуміння з Німеччиною є неминучою передумовою. Воно, на нашу думку, буде осягнене. Не вдаючись в ближчий розгляд політичного змісту такого порозуміння, зупинимо увагу на одному його моменті — наслідку. Його назва: скріплення ягайлонської ідеї в Польщі. **Однак вона не є відокремленим, місцевим явищем політичної експансії, але конечним наслідком історичного закону політичного натиску, що йде від Атлянтійського океану через середущий пояс европейського континенту на Схід.** Всі спроби захватного руху на захід остаточно не втримались і на будуче не втримаються до того часу, доки існуватиме ріжниця густоти населення та моральна й цивілізаційна перевага на боці Заходу. — Ідея світової соціяльної революції є новою формою наступу Сходу (біцьшовицької Москви) на Захід, як бастіон духового й політичного західництва. Отже, не шляхом безпосереднього підбою території, але безпосереднім розкладом моральних і суспільних сил поодиноких осередків Заходу на місці, з їх нутра — малоб початися духове й політичне опановування Европи Москвою — метрополією нового світогляду й світопорядку. „Москва — третій Рим, а четвертому не бувати" — цю доґму Сходу сформульовано ще тоді, коли Москва обома ногами стояла в Азії. Із соціяльних експериментів червоних сатрапів може не залишитися нічого, але первень месіянізму московського духа вони уґрунтували в новій обстановці досить сильно, як це виявляється в настроях й ідеольогії більшовицької молоді. Її духовість дає вислів відродженню московського націоналізму, який — не треба замикати на це очей — є боєвий й аґресивний. Пожадливим зором дивиться він на блескучі й богаті метрополії Заходу і працює з більшим напруженням, ніж колись за Петра.

Спостереження правдивої дійсности на більшовицькому Сході включно із оцінкою всіх його ірраціональних моментів є нині для Европи обовязуючою методою бачення.

Нема сумніву, що згодом провідні чинники европейської політики змагатимуть до зміни сучасного політичного стану, вигідного для цілей більшовизму, щоби на випадок збройного конфлікту з ним не заходила небезпека цілої низки внутрішніх фронтів боротьби у протибільшовицькому таборі.

Для української політики не існує в цьому відношенні питання вибору поміж Заходом чи Сходом, але основний інтерес української державности. Заяви „за" чи „проти" всяких інтервенціоністичних плянів не мають ніякого сутнього значіння, таксамо як механічні орієнтації в той чи інший бік. Від цього розвиток подій не зміняється, а увага Европи для нашої справи не збільшується. Українська політика мусить передбачати розвоєві напрямні головного розподілу державно-політичних і суспільних сил, щоби у відповідну хвилю найти можливість максимального віхіснування положення. Отже доцільність всякої ситуації, в цьому випадку протибільшовицької кампанії, буде залежна від розміру й якости активної української в ній ролі. Свідомість, що більшовизм панує над поверх 30 міліонами українського народу має засадниче значіння, коли зважити, що засоби й шляхи, якими він переводить діло національного й морального розкладу, збільшилися чисельно і зміцніли якісно. Боронитися перед більшвизмом не можна тільки словом, критикою чи пасивним спротивом. Така тактика довелаб нас після довшого часу до стану обезброєної жертви, яка затратила свободу руху і можність отвертої боротьби.

Силовий осередок українського протибільшовицького фронту лежить на пересічній національно-політичних зусиль поневоленої більшовизмом 30-міліонової української маси. Її активність, а не що інше, заважить на вислідній успіхів для України після перемоги. Згори треба відкинути всякі злудні сподівання, що їх звязують деякі кола з перемогою більшовизму. Не можна забувати досвіду, який мав вже Україна із 13-літньої „федерації" з Москвою. На будуче вона булаб звязана в сподіваній великій федерації народів, створеній Москвою, іншими складовими силами, бо всяка, а в тому числі й соціялістична метрополія мусить мати для свойого блеску й блага богаті кольонії. Дальшою важливою умовиною неминучости повного розриву України з Москвою є те, що остання являється величезним збірником неспожитих орґанічних сил, при яких помочі вона зуміє накинути остаточно духове й суспільне ярмо українській культурі та державности. Взагалі: засадничим стремлінням України є розгром більшовизму, а з ним остаточно Росії (це друге є передумовою тривкої укр. державности), якщо беремо за підставу неминучий конфлікт Захід - Схід. Наскільки здійснення цього стремління відповідатиме повній ідеї української державности залежить від силового вияву воюючого проти більшовизму українства та від того, наскільки воно зможе відстояти основну традиційну засаду, яка виступає у звязку із політичним натиском Заходу на Схід. Історія каже: ніхто в Европі не відступає зі західніх позицій добровільно.

Розклад масовости.

Мабуть в ніякій країні світу не діється сьогодні стільки насильств і душегубств на тлі політичної борні, що в Німеччині. Майже нема дня, щоб не був хтось убитий — раз якийсь комуніст, то знову якийсь „націоналсоціяліст" або демократ. Бувають випадки безглуздої стрілянини в товпу, зібрану на вічу. А вже душегубство, що ось сталося на днях у Гамбурґу, переходить своїм безглуздям все, що досі бувало. В автобус, в якому вертав опівночі до дому комуністичний член гамбурської міської ради Ернст Геннінґ, всіло якихсь трьох молодих людей. Хвилину їхали спокійно, аж враз усі три витягли револьвери і з окликом „руки вверх" звернулися до Геннінґа: „Чи ви комуніст Андрее? Ваша леґітимація!" „Я не Андрее, я Геннінґ:" Тебе й шукаємо якраз!" — і під градом куль паде Геннінґ убитий. Якась учителька поруч нього дістає сім куль в ногу. Душегубці вискакують з воза й серед ночі пропадають. Поліція горячково розшукує злочинців і попадає на їх слід. Тимчасом крик огиди й обурення проноситься по всій країні. Спонукана загальним почуттям відрази, „націоналсоціялістична" партія сама подає до відома поліції імена тих своїх членів, що душегубства допустилися. Поліція вже й без того їх знала. Їх зловлено.

І ось, наче під ярким світлом рефлектора серед ночі, стає перед усіми вдумчивими колами німецького народу в усій своїй наготі розклад, який серед нього сіють. Нарід, той організм, що живе почуттям єдности всіх синів одної батьківщини і без того почування вмірає, нарід, той організм, що ділає в силу поділу життєвих чинностей в його нутрі поміж духово зрівноваженими провідними і творчими верствами та звязаними однаковою внутрішньою зрівноваженістю дисципліни верствами нетворчими, але виконавчими й приймаючими, так, щоб кожен був на свойому місці й не за своє діло не брався — **нарід, як отака орґанічна єдність перестає існувати.** На його місце приходить щось неорґанічне, механічне — **маса.** Адже ж нарід живе звязками прилюдної і приватної моралі, права й обовязку, чеснотами здібности проводу і чеснотами вміння розумному проводові підпорядкуватися. А маса — це скопище „самостійних", ніякою моралю не звязаних одиниць-атомів, „опанованих" лиш гіпнозою масових, демаґоґічних гасел. Одні гасла плекають сьогодні такий фанатизм, а завтра інші гасла цілком інакший, залежно від того, чи самореклямованого політичного спекулянта, який сам себе вважає „проводом", розпоряджає кращим засобом масової суґестії, ніж той, що викликував фанатизм вчорашнього дня. До чогож усе котиться, до чого все йде, коли про все рішає демаґоґічна гра на інстинктах маси, а фанатизм отих загіпнотизованих мозгів жене масу раз до того, щоб валом валила за комуністичними, а раз знову за „націоналсоціялістичними" фразами й цькуваннями?

І вдумчивий розум починає бачити, що ріжниця проґрам і гасел серед суспільности річ неважна й другорядна, а єдино важним є факт, що нарід перемінюється взагалі в розфанатизовану масу, все одно, чи та маса комуністична, чи „націоналсоціялістична". Бо раз ота маса живе тільки масовою гіпнозою, а напрямок, в якому вона загіпнотизована двигнеться, залежний тільки від зручности гіпнотизерів, — то зрівноважена сама в собі єдність народу пропадає і приходять **судороги народу** серед сліпої ненависти й зажертої борні всіх проти всіх. Всі підстави життя народу від цього розвалюються, бо **моральними й духовими,** а не іншими вартостями нарід живе і без них гине. В масовому фанатизмі всі оті моральні й духові вартости розсипаються в пух і прах. А раз вони в якогось народу пропали, то, з невідхильною конечністю нарід мусить скотитися в безодню загальної анархії, в соціяльну революцію.

Отже озиваються серед німецького народу розпучливі голоси остороги на вид і комуністичних і „націоналсоціялістичних" експериментів: „Наш „націоналізм" є тільки передвісником більшовизму! Не буде стримана та переміна нашого народу в масу черні, яку отой наш „націоналізм" викликує, то Німеччина пропаща! Дика й варварська Московщина могла собі на таку переміну народу в чернь дозволити, бо само ґеоґрафічне положення тієї, сотками миль від европи віддаленої країни дозволює їй робити з собою, що хоче. Але для нас, Німеччини, окруженої звідусіль ворогами, це булоб загубою!"

Під прапором оборони прилюдної моралі та почуття права й закону єднаються сьогодні всі державнотворчі елементи Німеччини, яких переконань чи світоглядів вони не булиб, щоб спасти єдність і солідарність усіх синів одної німецької батьківщини перед комуністичним і „націоналістичним" розкладом. Від висліду цього великого бою проти переміни народу в розанархізовану масу залежитиме, чи в найближчих десятиліттях поступатиме зріст, чи навпаки, прийде знесилення, або й упадок звідусіль загроженої німецької держави.

Н. Л-а.

Памятайте на писанку для „Рідної Школи".

Sygn. III.I. Pr. 22/31. Wyciąg z dziennika ogólnego posiedzeń Sądu okręgowego Nr. 40. Sąd okręgowy jako Trybunał dla spraw prasowych na posiedzeniu niejawnem dnia 18 marca 1931 po wysłuchaniu Prokuratora okręgowego, na mocy §§ 489 i 493 ust. p.k. orzekł: 1) że cała treść artykułu umieszczonego w Nr. 11 wychodzącego w Przemyślu czasopisma perjodycznego „Ukraińskyj Hołos" w artykule wstępnym pod tytułem „Babilońska wieża" od słowa: Babilońsku wežu do słowa i pomyłkach, oraz od słowa „Treba merszczij ratuwaty» do słowa: „obicianok" zawiera znamiona zbrodni z § 65 a) u. k. zaś w artykule na stronie trzeciej napis artykułu jako: Dopys iz Brzežan od początku od słowa „powitu« zdanie od słowa „Ale do słowa „samo", od słowa: „obstupyły" do słowa „Łysoni" i wreszcie jeden wyraz po słowie „wydało" a co zawiera znamiona występku z §. 300 u.k. i przekroczenia z §. 308 u. k. 2) że konfiskata powyższego numeru czasopisma „Ukraińskij Hołos" jako usprawiedliwioną zatwierdza się. 3) że rozpowszechnianie wyż rzeczonych artykułów jest wzbronione. Zarazem poleca się Redakcji czasopisma „Ukraińskij Hołos", by po myśli §. 20 ustawy prasowej z dnia 17 grudnia 1862 Nr. 6 Dz. ust. państw. austr. z r. 1863, treść tego orzeczenia, bez „powodów" na pierwszej stronie najbliższego numeru swego czasopisma bezpłatnie umieściła. Przewodniczący Haninczak wr. Protokulant Zaremba wr. Za godność (—) Olech,

Засадничий момент.*

Увага українського заходу щодо розвитку українського життя під більшовицькою владою є постійним обовязком, що його мусять виконувати по цей бік Збруча всі провідні органи громадянства. Виконувати совісно, твевезо і згідно з дійсним станом річей. Окреме завдання в цьому відношенні припадає політичному проводові; він зясовує богатий матеріял ріжнородніх спостережень та подає на основі його синтетичний погляд в такій формі, щоби він заразом був дзеркалом правдивої дійсности, міродайним критерієм критичного становища до неї та означенням ліній боротьби з її відємними проявами. Так повинно в нас бути.

Переможеному війною українству припала з днем закріплення нових кордонів нова роля: найти форму національної єдности, скріпити почуття органічної цілости та означити спільну метову лінію прямувань нації Зрозуміло, що перший вияв реакції на стан розбитости лежав первісно в площині теорії, що згодом вилилась в менш чи більш систематичний виклад національної ідеольогії. Якими не булиб поодинокі її типи з погляду їх соціяльної закраски — всі вони формувались в протибільшовицькому наставленні; бо побідний більшовизм поставив собі за першу ціль — знищити теоретично й практично націю як основну категорію історично-суспільного діяння. У звязку з цим найшлось повоєнне українство у винятковому положенні, що ставляло перед ним особливе, незнане в історії, цілком нове завдання. Не признавана досіль нація, хоч тратить власну державність — той єдиний фактичний аргумент такого признання, дістає його, але само поняття і зміст нації означує й нормує марксівська догматика у виданні московського більшовизму. Ленінська розвязка українського національного питання була цілком своєріднім замахом, тактично в даний момент і для даного середовища найдоцільнішим. Після років твердого досвіду прояснилася його правдива природа, і всі нині знають, що поза многословною діялектикою „наукового“ соціялізму скривався і скривається брутальний замах Москви на Україну, — тільки проворніший в задумі й складніший у виконанні, ніж всі попередні.

Що було лекше для інтернаціонально думаючих, але по московськи „чувствующіх і действующіх“ провідників більшовизму, як зловити на вудку братерства, національної рівности та паперової конституції довірливих українців, які почували по українськи, однак, на жаль, робили те, чого навчилися від своїх північних „братів“. Славетня „українізація“ була задекретована з гори, з Москви в першу чергу з тим розрахунком, щоби авторство розвязки національного питання на Україні залишалося за центральною більшовицькою владою. Основна мета українізації була подумана як тактичний крок, якого наслідком мало бути послаблення національно-політичного опору, розбиття самостійницького фронту, розсіяння уваги і розпилення активних сил. Хитрий задум Москви, не дивлючись на змістовий характер українізації, до певної міри вдався, бо здобутки українізації вже не рівноважать відємних її наслідків. Річ ясна, що з офіційною українізацією не можна звязувати цього могутнього творчого процесу, який йде з грунту українського життя всупереч тенденціям всякої московської „казьонщини.“

Введенням українізації Москва присвоїла собі почин розвязки національного питання, вибила українству з рук поважний духовий засіб національної боротьби, і, звертаючи його увагу на соціяльний бік державного життя, перетягала поволі щораз ширші кола матеріяльно залежнього службовництва на позиції державного совітського патріотизму. Створюючи сповидну національну рівнорядність України в Союзі, московські більшовики дещо прикрили глибоку прирву, що її вирила поміж обома народами остання визвольна війна. На протязі поверх одного десятка років вони зуміли накинути українському громадянству авторитет своєї володарської сили і в деякій мірі привернути назад духову гіпнозу Москви на Україну. Таким чином їм подекуди вдалося звернути національно-революційні сили України з прямого шляху боротьби в напрямку песередньо-еволюційного розвитку. В наслідок цієї частинної зміни Москва могла з лекшим опором переводити діло уніфікації і централізації, що малиб остаточно завершитися знищенням всякої форми якоїбудь української самостійности.

Однак сучасний стан українського життя по той бік Збруча, злядно розмір і рівень національної енергії переконує, що московські більшовики перецінили силу своєї марксівської методи, при якої помочі вони думали розвязати життєві питання української нації. Виявилось, що зріст національної свідомости не обмежується до форми мовної незалежности, але узмістовлюється в ідеї державної самостійности. Вона стала бажанням українського села, якому експеримент колективізації наглядно доказав, що більшовицький соціяльний рай є поворотом часів невільництва, але основнішого й загальнішого, ніж це було в добі царату.

Психічний фронт України проти Москви є доконаним фактом, і він прикривається з цілою територією України. Це є мимовільна заслуга більшовизму, який зайшов зі своїми ідеями і в найбільш глухі закутки, але виходив з них все з повними руками награбованого добра та залишав усюди за собою глуху ненависть і почуття пімсти.

Активний загальний настрій України проти більшовизму, це без сумніву найважливіша моральна передумова майбутньої збройної боротьби України за свою державність. Однак стан організованої підготовности до цього моменту не відповідає дійсним потребам, а праця біля нього зустрічає в умовах пануючого режіму величезні перешкоди. Передусім сама система правління та державна організація усієї суспільної праці, нормованої суворими законами, перемінює людські маси в оден механізм, в якому постійно слабне первень індивідуального почину. Нове суспільне становище одиниці непомітно нагинає її психіку в бік пристосовання до загального життєвого напрямку. І ми мусимо нині ствердити, що, хоч як ворожою є постава мас до більшовицької влади, всеж вони слухняно йдуть в ярмі і з усіх сил тягнуть велитенський віз „соціялістичного будівництва.“

Більшовизм зорганізував всі злобні активні елементи як свою ударну силу, готову в кожній хвилі на всяке діло. Податні маси він запряг до чорної роботи і зробив з них міліонові армії невільників. Ворожим активним елементам він протипоставив страшні загони Г. П. У. та вироблену систему провокації і моральної ломки ідейного ворога.

Про наявність загального українського національного фронту проти більшовизму ми не сумніваємося. Однак доцінюємо всі слабі місця цього фронту та фактичну місцеву силу більшовизму на Україні.

Найслабшим місцем українства в цьому конфлікті є його психольогія, свідомість, що воно тільки боронится, тимчасом більшовизм можна перемогти лише наступом синьнішої ідеї! Вона мусить єднати в собі в одній цілости – біольогічну силу раси, моральний гарт, творчий розмах думки і практичне вміння будувати нові форми соціяльного життя.

Виникає потреба означити супроти цього завдання ролю українського заходу, який мусить в угол своїх зусиль поставити тактичну засаду! **Хто тільки борониться перед більшовизмом — стане його жертвою, — тому наступ.**

*) Оцим розпочинаємо цикль статей, в яких, між іншим, буде відповідь на питання, заторкнені дописами, вміщеними в ч. 11 „У. Г.“ під наг. „Розрив села з верхами УНДО-ня“.

Ред.

ВИЯСНЕННЯ.

У звязку з останнім числом „Українського Голосу“ ч. 12 з дня 29 березня ц. р., що появилось з незадрукованою 2 сторінкою, і тимбільше, що в цій справі наспіли до Редакції запити — подаємо загалові наших читачів оце вияснення:

Дня 23. III ц р. безпосередньо перед друком числа, яке перейшло цензуру Прокуратури без ніякого скреслення, явилися в друкарні органи місцевої Поліції і забрали цілу другу сторінку в черенках.

Щоби не опізнювати появи числа, Редакція була змушена випустити його без забраної 2 сторінки. Цей факт подаємо до відома читачів без дальших коментарів.

РЕДАКЦІЯ.

Із життя українського студенства.

Заклик.

Покликаний 2. Краєвою Студенською Конференцією Ініціятивний Комітет, приступаючи до реалізування одної з резолюцій про заложення постійного студенського журналу, закликає по думці цієї рез всі Студ. Організації до придбання фондів шляхом уладжування в часі від 1. квітня до 30. червня ц. р. ріжнородніх імпрез і стягнення одноразових добровільних датків від усіх т. т. Студентів на пресфонд „Студенського Шляху“. Всіх прихильників студенства просимо помогти нам у нашому змаганні і дати доказ своєї прихильности скромним датком.

Видання і час видання чергового числа залежить виключно від совісностий жертвенности Товаришів від підприємчивости поодиноких Організацій. В доказ сили і солідарности Укр. Студ. не сміє ніодна Організація ні оден Товариш ухилитись від свойого обовязку. Оцим проголошуємо почесне змагання: яка Організація, котрий Студент зложить найбільшу суму.

Гроші просимо слати на адресу Земельного Банку Гіпотечного, Львів Словацького 14. на конто пресфонду „Студенського Шляху“.

Всякі критичні замітки й побажання, дописи, статті й матеріяли просимо слати на адресу Редакції (Львів вул. Супінського 21.)

За Ініціятивний Комітет:

Гладкий Ярослав Дороцький Богдан, Дужий Микола, Занько Богдан, Колодзінський Михайло, Малюца Іван Марченко Андрій, Міліянчук Василь, Мілянич Атаназ, Міліянич Степан, Охримович Степан Пристаївна Ольга, Рак Ярослав, Романенчук Богдан, Чемеринська Анна, Янів Володимир Михайло.

Одним фронтом. „Ми, українське національне студенство празьких високих шкіл, зорганізоване в Укр. Ак. Гром., будучи свідомим ваги й значіння виразно національної, незалежньої української преси, у всій своїй масі піднімаємо наш рішучий голос протесту проти якихби то не було виступів проти Літературно-Наукового Вісника, що мають за ціль не річеву критику, але виключно підбиття і спроваковання цього органу. В той час, коли агентами московського імперіялізму закладаються на наших землях все нові й нові друковані органи, які наочно розкладають нашу суспільність, паралізуючи національну відпорність замаскованим „рідним словом“, упадок незалежнього національного друкованого органу потягнувби за собою фатальні наслідки і бувби для національно думаючої частини нашого громадянства великим і болючим ударом.

Особливу увагу звертаємо на ту частину української преси, котра, здавалосьби, повинна більше шанувати себе і цінити значіння Л. Н. В. для загалу нашого громадянства, а не ставати проти нього в одній лаві з ворожими силами; повинна прислухатись також думці громадянства в цій справі, а не кермуватись виключно особистими невподобаннями та вести проти нього нічим неоправдану й субєктивну кампанію.

Зі своїх скупих засобів складаємо грошеву квоту на пресовий фонд Л. Н. В., як рівнож закликаємо й решту українського національного студенства піднести свій голос в обороні нашого часопису. З особливим натиском підкреслюємо, що ми повністю солідаризуємось з ідеями голошеними в Л. Н. В. і настоюємо на незмінности керуючих його органів, а головно начального його редактора Др. Дмитра Донцова.

Редакції-ж Л. Н. В. засилаємо свій дружній привіт і віримо, що вона знайде підтримку в колах національно думаючої нашої суспільности, яка захистить і підтримає як матеріяльно так і морально свій одинокий в цьому роді журнал, яким є Літературно-Науковий Вісник“.

За Управу Укр. Акад. Гром. в Празі:

Др. Д. Равич голова. І. Подригуля секретар.

Ю. ГАСЕНКО.

В село на спокуту.

(продовження)

— Дядько Калень гарячився. Щоб урвати на цій темі, я звернув його увагу на благоустрій села. Дивним видавалося: майже ніде не видко путньої огорожі, тини похилені, ворота переважно поламані, загати порозсовувані: з вулиці просто до хати, у двір, у садок.

— Ледачі у вас люде. Чиж то не можна впорядити садиби, щоб вона лялькою виглядала! Подивилисьби у німців, чехів...

Дядько Калень розчаровано покивав головою: — І таке говорите! Та знаєте, що Микита Сич почепив нові ворота, а йому зразу облігацій на 30 карбованців збільшили. Хведір Зачіпка садочок плекав: кілька корчів малин, агресту, сливок з десяток. Років зо три тішився. Аж заскочили: в цьогорічньому пашпорті поставили від прибутку за сад — 40 карб. податку. — Чортаж лисого візьмете — розсердився Фведір і тогож дня розкидав огорожу. В садку вибрикують телята, а він заяву подав, щоб податок зняли. Та хіба оден Фведір! Кожен боїться рук прикладати, щоб не обклали. Нема дурних чепурити на свою голову.

— Проїзджали осередком села. Дядько цьвохнув батогом на величенький будинок серед майдану: — то школа! Кватири для вчителя, як і в більшості сіл, там не було, тому я гадав притулитись перші дні в Миколи Павловича.

— Знаєте, що? — радив Калень — Вже пізненько, а хата в Миколи Павловича одна, мала дитина — переночуєте в мене. Відмовлявся, але дядько Калень напосівся. Завернули багнистою вуличкою і вїхали в третій двір.

Тяжко, сумно на селі.

— Із хати вийшов Микола Павлович, що очікував нас із дороги. Привітались чуло, бо давненько не бачились.

— Е, щось тебе, друже, підкосило.

— Крутий, братухо, хліб селянський. Гіркий він тепер, давкий, дорота не дають донести.

— І ти співаєш у дядька Каленя глас!

— Усі тепер в одно співають — на совітський глас. Знаєш, як той наводив балабайку на „сучасний“ строй: не do-re-mi, а re pe y.

Вступили до хати. Господиня — тітка Наталка, заклопоталась, що ні звідки й нічим було гостя — вчителя привітати: за мило, помитись з дороги, вибачилась, бо три тижні тому дістала на ярмарку чвертку (фунта) і вимилила; їсти чогось кращого теж сутужно, бо сала, мяса — село запаліть — не дістанете. Молочка, масла теж біг ме, бо коровку на податок продали; зарізала курчаток пару, але що з них наїдку — малі.

— Нехай вчитель не дивуються: ми міцні середняки; пішлиб до куркуля — ще краще привітавби.

— І захотілось вам середняка, Каленю, — натякав на щось лукаво Микола Павлович.

— Язичок його середняком зробив — з докором жалілась жінка.

— Поки в тих комизанах*) терся та на сходах товкся, то 12 карб. податку платили, а тепер і коровки нема, а 58 карб. самого податку дай а скількиж тих обкладок. Он сьогодні принесли записку на 8 карб. за градобій.

— А бодайбя їх самих градом прибило — з серцем вимовив Калень і вийшов з хати.

— Отак, як бачиш. Перше зберуть з кожнього по 8 - 30, тоді підуть комісії, і десь аж по Різдві видають декому 2 – 3 карбованці. Така в нас асекурація... Життя нема — константував біду Микола Павлович.

— Знав я його, як бадьору життєрадісну людину, а тепер на почорнілому чолі його лиснить прибитість і зневіра.

— Як же поживаєш, що жінка, розказуй — щось веселіше.

— Нема про що. З чого не почнеш, на сумному спотикнешся. З кооперативи, як чув уже, вигнали: людей не хотів очевидячки грабувати, за безцін збіжжа скуповувати, половину хати забрали, права голосу без усякої причини позбавили, десятину землі зняли, бо на три їдоки лише три десятини належиться. Ну й ще що? Хліба білого не їмо, пшениці молоти не велено, мясного не бачимо вже півроку. Ріжним податкам кінця і краю нема; отаке наше життя нужденне...

— Невеселе.. Алеж то мабуть лиш тобі та десяткові інших таких невдах так склалося; маса же живе краще; таж свобода, право, влада.

— Залиши. Таке почуєш у кожній хаті, в кожному селі по цілій Україні. Хіба що в місті, серед робітників... Як там, ти придивлявся....

— Правду кажучи, і мені нема про що веселої зачати. Біда й у місті: нема продуктів, на все черга, усього брак, а це для горожан найболючіше, бож усі з базару кормляться. Але там веселіше. Щось сумом обдало мене село.

— Чекай, ось запряжуть в роботу — повеселішаєш. Горобчикові ніколи було сумувати.

Що залишив мій попередник.

— За що його від вас забрали?

— Розперезався вже занадто. Замість дітей учити, він екзекутором сільради став. Де яка комісія — Горобчик там. Де діло йде про кару, ліцитацію, забрати щось з комори, з хати — Горобчик перший. Допік селянам — поставили якось на сході, щоб забрали цього грабіжника законного. Та де там! В районі й слухати не хочуть: у них Горобчик найкращий вчитель, лиш куркулі його ненавидять.

— Врешті прикрутило. В час ліквідації недоїмок податку пішов Горобчик добро по хатах стягати: у Сабарів забрав єдину на трьох кожушину, у Білички стягнув останнє на полу ряденце й чоботи, наскочив до Данька Сірченка — бідний дядько, вдобавок погорів весною. Хазяїна не було дома, сама Даньчиха. Пошарили в коморі, зиркнули в клуню — порожньо, влізли до хати...

— Давайте, тітко, гроші — вимагає Горобчик.

— А ти мені їх заробив? — гостро обзивається Даньчиха. — Адже не повилазило, що все добро згоріло. Щоб люде не помогли, то поздихалиб до нового. А цього літа то лиш бувани вродили. Звідкіль же брати?...

— Ви, тітко, доповіді „про внутрішній стан“ не розводьте — ніколи — збивав Горобчик. — На нет і суда нет! Забирай, хлопці, що в хаті, скомандував до виконавців. І стали забирати, що до рук попало. Але на 24 карб. мало. Горобчик до скрині. Даньчиха заступила, не пускає, Горобчик її за горло, вона в крик.

— Саме в ту хвилю, як Горобчик волочив Даньчиху по хаті, а вона руками й зубами тримала святочну гарну скатерчину — придане матірне, збіглись сусіди. Не поспитавши, в чому річ, накинулись на Горобчика. Оден із виконавців гамував: „Хлопці“, одповідати будете, два інші ще й духу піддавали: „Ото бити, хиба так бють.“

— Ледви живого винесли Горобчика з хати... Та... собака скоро викачався, чутка є, що й „повишеніє“ дістав десь в іншому районі, а 5 чоловіка за нього й досі в Допрі париться; забрали й Демка. Не добру славу лишив попередник. З селянами будь обережний, бо... (д. б)

*) В комітеті незалежніх селян.

Поширюйте „Український Голос“.

ЩО ЧУВАТИ В СВІТІ?

Німецько-австрійський митний союз. — Таємні балачки поміж німецьким міністром закордонних справ Курціюсом і австрійським канцлером Шобером закінчилися порозумінням, на підставі котрого Німеччина й Австрія мають уявляти собою оден митний терен, відділений назовні від решти держав однаковою митною барієрою. Німецько-австрійський митний союз має мати обовязуючу силу для обидвох сторін на три роки, а змінити його в цілости або частинно мають право лише парляменти згаданих двох держав. Усі пункти умови мають бути здійснені щойно після шести місяців від часу затвердження її парляментами, себто не швидше як на протязі 1932. року. Приходами з мит мають ділитись обидві держави на підставі окремо умовленого ключа.

Заключення згаданого союзу вказує на те, що Німеччина й Австрія вступили на шлях обєднання обидвох держав в одну господарсько політичну цілість. Ця думка назрівала й дозрівала вже довгий час, а на шляху до її здійснення стояли й стоять накинені Австрії міжнародні умови. А саме, Австрія підписала (за ціну позички) в Женеві в 1922. році протокол, в якому зобовязалася берігти своєї політичної та господарської самостійности та не брати на себе ніяких господарських зобовязань, що моглиб посередньо чи безпосередньо самостійність Австрії вкорочувати. Цей протокол був подуманий очевидно як засіб перешкодити в обєднанні Австрії та Німеччини. Відома однак є річ що кождий параграф можна обійти. Так теж сталося з женевським протоколом.

Митний союз, як перший крок в напрямку обєднання Німеччини та Австрії, має далекосягле **політичне** й господарське значіння. Обєднанням з Австрією, здобуває Німеччина можливість поширити свої політичні й господарські впливи на південний схід та опанувати балканські ринки. В дальшу чергу утворюються для Німеччини дуже догідні умови для того, щоб приневолити Чехословаччину та Мадярщину пристати до німецько-австрійського митного союзу, та таким чином довести до утворення великого середньоевропейського митного бльоку під протекцією Німеччини. Не дивниця проте, що німецько-австрійський митний союз викликав цілу бурю в Европі.

Думки европейської публичної опінії та поодиноких европейських урядів не виявляють однак одностайности в оцінці цього доконаного факту. Протиставиться німецько-австрійському союзові зі всієї сили лише Франція і Польща, вказуючи на союз як на небезпеку для европейського мира. Італія й Англія зайняли вичікуюче становище, а деякі круги публичної опінії тих двох держав виявляють навіть свою доброзичливість для нім.-австр. союзу. Урядові круги Зєдинених Держав пів. Америки дивуються, що в Европі є люде, які виступають проти згаданого митного союзу. В самій Німеччині та Австрії відомість про порозуміння поміж Курціюсом і Шобером викликала радість та збудила нові надії.

Все це, що досі сказала преса й дипльомати про цей митний союз — це лише перестрілка. Чи біля справи нім.-австр. митного союзу розгориться сильніший бій, залежатиме від того, чи Німеччина й Франція вспіють і зможуть зговоритись.

Тяжкі часи для Чехословаччини. — Розвал Малої Антанти, ослаблення сили усіх писаних договорів на яких Чехословаччина опирала свою безпеку, ворогування з Мадярщиною, непорозуміння з Польщею і нарешті німецько-австрійський митний союз оце ті факти що склались на повну ізоляцію Чехословаччини. Німеччина з півночі і заходу, Австрія і Мадярщина з півдня, Польща зі сходу — оце той перстень сусідських сил, серед яких Чехословаччина не має ні одного щирого приятеля а натомість має серед них ярих ворогів. Коли до того додати, що в самій Чехословаччині німецький елемент уявляє собою значну силу, що серед Словаків зросли за останні роки відосередні стремління, що чеська політика на Закарпатті є далеко незадоволяюча, що Чехословаччина не є вільна від розкладового бакциля, яким є комуністи у всіх державах, що нарешті її ґеоґрафічне положення є чи не найбільш несприятливе на випадок війни — коли це усе зважимо то зрозуміємо майже безвихідність положення Чехословаччини.

Не треба казати що в подібному положенню опинилася теж і Польща і власне ця обставина робить Чехословаччину і Польщу поневільними союзниками. До недавна, чи радше до останніх днів преса Польщі і Чехословаччини мобілізувала настрої в дусі взаїмної ворожнечі. Це дало привід навіть до дипльоматичних кроків пражського уряду у Варшаві і варшавського уряду у Празі. В останніх днях наступив наглий зворот. Польська преса почала залицятися до Чехословаччини, вказуючи, що для неї є лише дві можливости серед створеного міжнароднього положення: Або згодитись стати господарською кольонією німецько-австрійського бльоку, або шукати союзу з Польщею. Польська преса малює перед свідомістю чехословаків наслідки господарського узалежнення від Німеччини, предбачаючи, що разом з господарською незалежністю Чехословаччина моглаб дуже легко втратити й політичну незалежність.

Чи існують для Чехословаччини лише ті дві дороги, чи ще якісь інші, і котру з них вибере Чехословаччина — в це не входимо. Зазначимо лише, що Чехословаччина правдоподібно буде намагатись дійти за всяку ціну до порозуміння з німецько австрійським бльоком. Чому? Бо Чехословаччина рахується з можливістю війни а в такому випадку союз з Польщею не вратує її перед інвазією німецько-австрійсько-мадярської армії.

Захитання політично-партійної рівноваги в Англії. — Англія — країна зі строгими консервативними засадами в усіх ділянках життя, а передовсім в політичній, зачинає щораз частіше в останніх часах зраджувати „освячені століттями“ засади. Досі було там три партії — консерватисти, ліберали і соціялісти (Лейбурпарті), і всі вони обстоювали думку, що четвертій, чи пятій партії в Англії не бувати. В цьому виявився консерватизм не лише англійської консервативної партії, але і двох інших. Аж ось від недавна почали появлятись в Англії предтечі партійних розколів в усіх трьох згаданих партіях, а старі партійці стали підготовляти ґрунт під творення нових партійних орґанізацій. Чи ці процеси розколу поглибляться і чи вони доведуть до заіснування в Англії нових партійних орґанізацій, та яке буде їхнє взаїмовідношення — не знати, але є фактом, що: 1) Від соціялістичної партії відірвалася недавно доволі чисельна група т. зв. незалежніх соціялістів з Макстоном на чолі, а зовсім недавно ще більша група на чолі з „червоним аристократом“, чи як його люблять в Европі звати, „англійським Гітлером“ — Мослей-ом; 2) В таборі лібералів існують дві течії, що малощо не довели недавно до цілковитої ліквідації ліберальної партії. Одна течія з Льойд Джарджом на чолі є рішена вязатись і піддержувати соціялістів, а друга хоче заключити союз з партією консерватистів; 3) Але й у консерватистів є глибокі тактичні й засадничі розходження. Визначний член консервативної партії Бівербрук і Ротермір вже від давна розганяються орґанізувати нову партію. Розходження серед консерватистів унагляднилися дуже яскраво підчас недавніх доповняючих виборів до парляменту в дільниці св. Юрія в Льондоні. Згадана дільниця замешкана виключно англійською аристократією, тамже находиться й королівська палата. Виборча округа цієї дільниці є для консерватистів настільки „мурована“, що ліберали й соціялісти не виставили там навіть своїх виборчих лист. Зате консерватисти поставили там аж три свої листи, чого досі ніколи не бувало. Не було теж досі ніколи такої заїлої виборчої аґітації і боротьби поміж самими таки консерватистами. Одні скликують службу маґнатів цеї дільниці і критикують їхніх панів, другі скликують на віча лише оден рід служащих і виказують їм, що пани їх кривдять у порівнанні з іншими родами служащих. Словом одні намагаються зєднати для себе покоївок, другі лякеїв, треті шоферів, четверті огородників і т. д. Найцікавіше, що „панів“, на яких консервативна партія опирає своє існування ніхто з консервативних кандидатів не скликує.

Не твердіть, що Вам нетреба життєвого обизпеченя. Так говорило вже богато людей і тому міліона вдів і сиріт живе в нужді. Памятайте про це і обезпечіть свою родину в Товаристві

„КАРПАТІЯ“ Львів, Руська 18.

ХРОНІКА МІЖНАРОДНІХ ПОДІЙ.

☐ На совітській Білорусі перевело ҐПУ цілий ряд нових арештів серед визначних білоруських діячів.

☐ Англійська судова влада в місті Лягоре (Індії) засудила на кару смерти трьох індусів, що вбили в 1929 році з політичних міркувань англійського урядовця. Помимо заходів Ґандія та членів індуського конґресу віцекороль не помилував засуженців.

☐ У звязку з виконанням смертного присуду дійшло в кількох містах Індій до револьт. В уличних боях індусів з поліцією згинуло в м. Кавипоре з горою 100 осіб, а біля 500 поранено. Цілі Індії охопила горячка.

☐ В Еспанії далі кипить. В Мадриті дійшло до бою поміж студентами і поліцією в коридорах університетського будинку. Кількох студентів і поліцаїв лягло в сутичці. В м. Кордові сплюндрували безробітні крамниці з провіянтами. В сутичці безробітних з поліцією були по обидвох боках жертви в убитих і ранених.

☐ В Берліні помер провідник німецьких соціялдемократів бувший канцлер нім. республіки Герман Міллер. На похорони прибуло богато визначних однодумців та державних мужів сусідніх держав.

☐ В Англії заноситься на зміну уряду. Уряд Мекдональда висить на волоску. Не виключене, що у звязку з тяжким господарським і політичним положенням Англії будуть переведені там нові вибори до парляменту.

☐ В останніх днях англійська преса змінила своє відношення до німецько-австрійського митного союзу. Спокійний досі тон преси змінився в напастливий.

☐ Маршал Пілсудскі повернув в неділю з Мадери до Варшави.

☐ В Перу вибухла нова революція. Урядові вдалося здавити її на протязі 48 годин.

☐ У віденській пресі появилися відомости про те, що Югославія та Румунія виявили бажання пристати до німецько-австрійського митного союзу. Відомість ця досі не потверджена, хоча вона має деякі підстави правдоподібности.

☐ В польській пресі появляються щораз то більш вперті відомости про те, що з поворотом марш. Пілсудского наступить зміна польського уряду.

ПО ВСІЙ УКРАЇНІ.

Північно-Західні Землі.

Особисте. З днем 1. квітня ц. р. перестаю належати до складу редакції „Українського Голосу“.

ЕВГЕН ЗИБЛІКЕВИЧ.

ХРОНІКА. — В неділю 5. квітня о год. 9. перед полуднем відбудуться в салі Т-ва „Бесіда“ у Львові Загальні Збори Т-ва Допомоги Еміґрантам. — Редакція „Народньої Справи“ подала скаргу до Дирекції Пошти у Львові на ті уряди почтові і тих урядовців, що підкинули зглядно вложили до чисел „Народньої Справи“ летючки зі соймовою промовою посла „руської аґрарної партії“ М. Бачиньского. — У Львові почав виходити новий радянофільський тижневик „Кооперативні Вісти“ та місячник „Освіта“. — Мин. тижня захворів у Львові митр. А. Шептицький. Польська преса змогла вже довідатися, що причиною його хвороби є нещо інше, а пастирський лист. еп. Хомишина, з яким митр. Шептицький ніяк не погоджується. — Частина львівських політ. вязнів почала голодівку на знак протесту проти поступовання з ними. — З днем 15. ц. м. почав у Львові виходити місячник „Вогні“, часопис для молоді. Редаґує часопис Є. Ю. Пеленський, Редакція находиться при вул. Ґродзіцьких 4/III. Перше число часопису дуже симпатичне, так змістом як і виглядом. — Заходом кооп. „Українське Народне Мистецтво“ у Львові влаштовано у Станиславові виставку зразків народнього мистецтва: вишивок, мистецької домашньої обстановки — тощо.

Процеси. — Перед окружним карним судом у Бережанах відбулися в днях 16., 17. і 18. березня два процеси, а саме проти Мартина Мущишина і Миколи Волощука, селян із Шумлян за злочин головної зради, підпалу, намаганого душегубства та намови до підпалів, та проти Павла Дмитровича і Павла Василевича із Шаюків за підпал. В першій справі суд присяглих заперечив питання відносно вини підсудних та мимо того трибунал уневажнив вердикт присяжних. Другий процес в цій справі відбудеться правдоподібно в травні ц. р. В другій справі судді присяжні теж заперечили питання відносно вини підсудних, а трибунал видав звільнюючий присуд. — Дня 28. березня відбувся у Рівному процес проти б. посла Івана Ліщинського. Акт обвинувачення закидає послові Ліщинському, що він у своїх промовах на вічах підбурював і впоював в уми учасників готовість до замахів на устрій і цілість польської держави між іншим словами: „Польський уряд пє українську кров, здирає з українців величезні податки, а в заміну не дає їм нічого“ і т. п. — Перед львівським судом відбувся 25. березня ц. р. процес проти А. Пасічника з Вислобоків (пов. Львів) та І. Романчука з Ременова, яких обвинувачено за погрози супроти сусідів-селян, які не похваляли саботажів. Обидвох підсудних суд звільнив, бо донесення показалося неправдиве. — Від дня 24. березня йшов перед львівським судом присяжних процес проти Мирослава Василика, Володимира Книша, Василя Крупи, Святослава Рудого і Василя Беготи, яким акт обвинувачення закидає, що вони в осені минулого року підпалювали стирти в бібрецькому повіті. Акт обвинувачення твердить, що підсудні були членами УВО або ОУН. Процес цей не доказав підсудним вини і вкінці Трибунал видав орік, звільняючий усіх підсудних від вини й кари. — Ґазета „Нови Дзєннік“ повідомляє, що в минулу пятницю мала відбутись у Львові польсько-українська конференція в справі наладнання взаїмовідносин поміж українцями і поляками. Патроном і предсідником тої конференції мав бути б. воєвода гр. Дунін Борковскі.

Угода. — „Діло“ з 27. березня 1931 р. приносить допис бережанського кореспондента під заголовком „не вже нова пацифікація?“, в якій читаємо: „Дня 21. березня 1931 р. загостила державна поліція до с. Лапшина. Занято шкільний будинок, вставлено кілька ліжок — словом уладжено малу казарму. Поліція наразі переводить ревізії, арештує по кілька селян, переслухує та придержує. Покищо арештовано з Гинович — Івана Коромшина, Михайла Штепованого з Лапшина — Миколу Тикайла, Івана Ярему, Степана Бойка, а з Ліснок — Макара. Про причини ревізій ходять всілякі слухи“.

Ювілейний Зїзд „Рідної“ Школи. Зїзд „Рідної Школи“, що відбувся дня 25. березня ц. р. у Львові, відкрив промовою голова т-ва Ілля Кокорудз. Зясовуючи вагу „Рідної Школи“ для виховання прийдешніх поколінь народу, промовець перейшов по черзі найближчі завдання Т-ва. Перша невідклична потреба дня — це покрити цілий край сіткою народніх українських шкіл всякого типу із захоронками й діточими садками включно. Поширення діяльности Т-ва вимагає відповідних грошевих засобів. Ювилейний рік „Р. Ш.“ мусить розвязати грошеве питання в такому рівні, якого вимагає наскреслена програма діяльности Т-ва. Зокрема мусить бути зібраний основний фонд на будову дому для ювилейної промислової школи у Львові. Орґанізаційна праця в користь „Рідної Школи“ прийме аж тоді бажаний вигляд, коли **в кожній українській громаді працюватиме кружок „Рідної школи“.**

Перебіг Зїзду виявив всебічне зацікавлення учасників справами т-ва та річеві голоси щодо основних його завдань на будуче. Після вибору Головної Управи, на чолі якої станув знову Ілля Кокорудз та після принятих постанов новий голова замкнув З. Збори.

Ухвалені Зїздом постанови йдуть загально в напрямку вступної промови Голови Т-ва. На окрему увагу заслуговує постанова про потребу тіснішого звязку „Рідної Школи“ з іншими приватними українськими школами, щоби успішніше орґанізувати спільну оборонну акцію та узгіднювати виховну діяльність. Дальшою важливою постановою є завдання Головної Управи орґанізувати кооперативні курси для вчителів усіх типів своїх шкіл. Зокрема підкреслив Зїзд, щоби в склад учительських зборів по школах і курсах „Р. Ш.“ входили виключно вчителі української національности, які давалиб повну запоруку національного виховання. У звязку з цим має Головна Управа створити комісію українїстів для укладу канону шкільної лектури з української літератури та видання його друком. Це між іншим має шкільним інспекторам влекшити виконання доручення Зїзду, а саме, провести в усіх школах і курсах „Р. Ш.“ **оден ідеольоґічний напрямок.**

XIX. Загальні Збори „Маслосоюзу“. Дня 26. березня ц. р. відбулися у Львові Звичайні Загальні Збори Молочарського Союзу „Маслосоюз“. Звіт з діяльности за останній рік виявив, що збут масла на краєвому ринку зростає вже незначно, бо побільшився тільки на кругло 140.000 кґ. Не без впливу є тут загальна кріза та зубожіння споживача. Зате вивіз масла в цьому році подвоївся (1929. р. — 399.295 кґ; 1930 р. — 812.874 кґ.) Поверх 70 відсотків вивозу забирає англійський ринок. Вивіз масла виробленого „Маслосоюзом“ становить у вивозі масла з цілої Польщі (в 1930. р.) 7%. Протягом ділового року доставлено до „Маслосоюзу“ за посередництвом усіх його Відділів — 2,169.178 кґ. масла.

Звітовий рік є першим роком появи „Кооперативного Молочарства“, як самостійного місячного орґану. Вже в перших місяцях число передплатників досягнуло 7 тисяч, що вплинуло на знижку ціни з 50 на 20 ґрошів за примірник.

Плян праці на рік 1931 обнимає докінчення районізації та дві важні ділянки, а саме, зоотехнічну або годівельну і технічно-орґанізаційну.

Головним завданням у біжучому році, як і все, буде поліпшення якости сирівцю та виробу, тобто молока й масла. З огляду на час загальної скрути, 1931. р. вимагає, щоб завести далекойдучу ощадність в господарці на місцях та знизити кошта виробництва. Праця в молочарстві мусить йти нині не в ширину, але в глибину.

З листів до Редакції.

До Хв. Ред. „У. Голосу“ в Перемишлі.

На підставі пресового закона прошу про ласкаве спростовання дописі з Борислава, яка, на жаль появилася у Вашому часописі, а яка кривдить мене на чести:

Неправдою є, будьтоби на першому засіданні Ради „Великого Борислава“ український клюб радних, котрого й я є членом, складав заяву по польськи, а правдою є, що так голова клюбу І. Яворський, як і всі радні говорили лиш по українськи. Неправдою є, будьтоби я на засіданні кураторії „Фундації Християнської Громади“ не боронив прав тов. „Руська Захоронка“, з легким серцем позбувся тягару вести Захоронку та віддав цю справу в „ржондові“ руки, залишаючи собі куди поплатніші нафтові „ґешефти“. Натомість правдою є, що я і другі члени Кураторії (між ними б. посол Максимович) боронили на засіданні прав тов. „Руська Захоронка“, веду далі це товариство і не віддавав його в жадні „ржондові“ руки. Нашої захоронки ніхто ні не кривдив ні не думає кривдити, а противно, кураторія навіть підвищила її дотацію на утримання. Захоронка СС. Служебниць в Бориславі має після статуту фундації забезпечене своє існування у величавому поверховому будинку фундації, дістає на удержання 7. сестер і 30. сиріт около 40.000 золотих річної субвенції, а моральну опіку над нею окрім Сестер веде тов. „Руська Захоронка“, якої я є головою від самого заложення, т. зн. від 1913. р. Щодо морального нагляду над захоронкою, то про нього по думці правильника мають право рішати лише українські члени Кураторії, коли противно щодо морального нагляду над польськими інституціями, які субвенціонує фундація, мають право рішати лише поляки.

Наша захоронка взірцево ведена і нераз поляки ставлять собі її за взір. Цю захоронку, як найкращу в краю оглядали цих ферій наші Владики й члени Консисторії та мали з неї якнайкраще враження.

Вкінці щодо нафтових „ґешефтів“, додам, що такі в Бориславі вільно провадити кожному, хто лише має в кишені „охоту“ до цього.

Борислав 22. 3. 1931.

о. ІВАН ЛІЩИНСЬКИЙ
парох, член громадської ради
і Кураторії та голова тов.
„Руська Захоронка“.

Слава свідомій громаді! Село Мозолівка підгаєцького повіту, що потерпіло мабуть найбільш з усіх сіл в часі минуло-осінних подій,* заколядувало, як про це нам доносять, 97 зол. на „Рідну

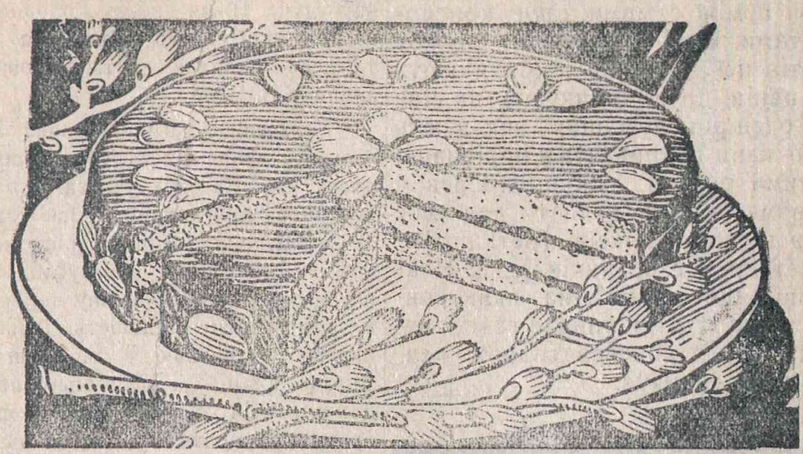

Святочний торт на Великдень

власноручно приправлений після улюблених приписів **Дра Еткера,** причиниться до піднесення святочного настрою й принесе славу господині за її кулінарне мистецво. Може Пані, спробуєте спечи **нуґатовий ТОРТ** Дра Еткера. Припис і вірно передана барвна ілюстрація торту є вміщені в новій книжці Дра Еткера, видання F. Можна її набути за 40 гр. у відповідних склепах. Знайдете там рівнож вичерпуючий опис апарату „ЧУДО КУХНІ“, при якого помочі можна на малій полуміні печи, смажити й варити. Далі звертаю увагу на мою знамениту куховарську книжку видання С. в якій знайдете, Пані, богато цінних вказівок і порад (ціна 85 гр.) Коли в складах бракує тихже книжок, то за надісланням поштових значків можете їх одержати просто з фірми

Dr. August Oetker Oliwa.

Школу“ і 24·75 зол. на дар „Просвіті“. Колядували свідомі дівчата М. і Т. Лабошняківні, М. Комаринська, А. Масляннівна і касієр В. Каськів. Славно, молоді друзі! Не знищуть нас!

Заборона господарських курсів. Стрийський ПСК. хотів влаштувати господарські курси і вніс відповідне письмо до староства. У відповідь на нього староство не дозволило на них, мотивуючи, що до праці на сільсько-господарському фронті покликані тільки Виділ повітовий та т-во Рольніче — а не пешенні Гнучко ?..

Москва скасувала „комуністичну партію Західної України“. — „Ґазета Варшавска“ приносить з Риґи (за ДЕТ) таку цікаву і знаменну відомість: „На підставі звідомлень з Москви, виконавчий комітет третього інтернаціоналу зробив потягнення, що напевно відібється сильним відгомоном серед українських комуністів та причиниться до поглиблення національних спорів в межах самої компартії. Третій інтернаціонал вирішив скасувати „Ком. Партію Західної України“, яка від надалі має влитись та творити нерозривну цілість з Ком. Партією Польщі. Скасовання „КПЗУ“ домагалися делеґати Ком. Партії Польщі, кажучи, що в сучасну пору централізація комуністичного руху в Польщі є конечна й невідклична. Донедавна третій інтернаціонал стояв на становищі, що Західна Україна повинна бути приєднана до совітської України. Тепер Москве „змінила погляд“ і подумала, що збільшування українського етноґрафічного терену в межах сучасного СССР може бути небезпечне для комунізму та зможе підсилити український самостійницький рух на Великій Україні. Комуністична революція, згідно з новим пляном III. Інтернаціоналу, повинна відбутися в сучасних межах Польщі, які мусять остатись незмінені після перемоги комунізму в Польщі та після створення в ній совітського ладу. Працю над ліквідацією „КП ЗУ“ доручено комісареві освіти „українського уряду“ Скрипникові“.

До наведеної вище відомости АЕТ. додає „Ґазета Варшавска“ від себе такі завваги:

„Коли згадана відомість правдива, то вона має і матиме величезне політичне значіння. Москва прийшла до пересвідчення, що поширення української території в межах СССР може бути небезпечне для комунізму та підсилити український самостійницький рух на Великій Україні. Колиж до того додати безоглядну мовчаливу здержаність, що її виявив совітський уряд в справі пацифікації на Західних Землях (Малопольські всходней), то треба ствердити, що Москва відчуває, що для вдержання цілости й неподільности СССР, вона мусить звернути бачну увагу і напружити свої сили в боротьбі з українським сепаратизмом. Ясно, що найсильнішим осередком цього сепаратизму є... Малопольська всходня“.

Стільки „Ґазета Варшавска“.

А ми від себе: Москва добре відчуває, хто забє осиковий кілок на могилі її великодержавницького існування. Та якби вона не втікала перед цією долею, від українського меча не охоронить її ніяке мудрування та резолюції III. Інтернаціоналу. Страшний суд наближається.

Під румунським постолом.

Сіґуранца урядує... — В бесарабському селі Консушин арештували жандарми селянина Микиту Доногу і переслухували його так, що поторощили йому руки, ноги і грудну кліть і внаслідок цього він помер. Дальше слідство виявило, що Донога був невинний і його арештували помилково.

Радянська Україна.

Мовчить, бо благоденствує... АТЕ доносить, що на Україні було кілька бунтів червоної армії. М. і. в Кременчузі виступило військо з касарень, в Умані частина війська збунтувалася і вбила політкома а в 137 п. п. в Київі викрили контреволюційну орґанізацію. — В с. Плоске полтавської округи побили жінки членів робітничої бриґади. ДПУ, що прибуло у відповідь на це до села, розстріляло 4 жінки, викликуючи розярення довколичних селян. — В м. Ізмаїлі б. румунського кордону збунтувався, з приводу, зменшування хлібної порції та тілесних кар, від яких згинуло кількох червоноармійців, цілий полк. Бунт здавлено кріваво скорострільними відділами, всіх старшин і полковника Любинського арештували. — Б. Шепетівки заложено нову комуну ім. Сталіна, до якої мають належати тільки Поляки. — В прикордонному містечку Плєшевичі найшли над раном повішеного на ліхтарні місцевого комісаря Курянова й чекіста Богдановича.

За межами України.

Українці в Бразилії. — Дня 18. м. м. відбулися в Куритибі Загальні Збори Т-ва ім. Тараса Шевченка. Це т-во має 314 діяльних членів. — Кольонія Бурґе рішила була цього року не робити ніяких забав і вечерниць. Переведено за те збірки, що дали 25 мільр. на політ. вязнів, 31 мр. на Рідну Школу і 25 мр. на вдови й сироти по стрільцях УГА. — В кол. Вільна Україна влаштовано 8. ц. м. Шевченківське свято з богатою концертовою програмою та виставою. — Укр. Нар. Союз у Сан Павло відбув чергові заг. збори дня 11. січня ц. р. 24. січня ц. р. відбулася в домівці Союзу святкування річниці 22. січня; на святі виголосив М. Дніпровий відповідний реферат, віддеклямовано „Каменярів“ Франка, а в решті місцеві аматори відіграли виставу „На першій гулі“, що й була першою українською виставою у Сан Павло.

Нова книжка про Україну. В столиці Литви-Ковні появилася литовською мовою книжка „Україне святімой вальдзіос“, (Україна під кормигою), що всесторонно інформує про сучасне політичне положення українського народу.

Кружок для українських студій в Парижі. — В Парижі зорґанізовано цей кружок з метою згуртування в ньому французів, що цікавляться українськими справами, для познайомленя їх з істотою українського самостійницького руху та сучасним положенням на українських землях. Минулого тижня започатковано з рамені цього кружка ряд викладів. Перший виклад про українські справи мав ґенерал Табуа, бувший французький високий комісар на Україні в рр. 1917—18. Приявних на викладі було кількасот осіб.

Всячина.

Великдень це свято радости! В деяких околицях панує ще досі звичай обдаровувати найближчих дрібними дарунками в часі Великодних Свят. Традиційна святочна кава не може в ніякий спосіб обійтися без пляцка або торту, спечених після приписів Дра. Еткера. Кожна господиня мусить признати, що святочне печиво, приготоване після цих приписів, є надзвичайно відживне, а поруч цього дуже смашне й тому викликує загальну радість і вдоволення всіх гостей.

Читальня „Просвіта“ в Посаді Хирівській складає отсим щиру подяку Вп. Котисовій Теодозії в Хирові за даровані книжки до згаданої читальні.

ДАРОМ

подаю кожній пані добрі поради проти

УПЛАВІВ.

Кожна пані здивується і буде мені вдячна.

ANNA GEBAUER, STETTIN
L. 89. Friedrich-Ebertstr. 105. (Niemcy).
Долучити значок на порто.

На продаж 900 квадр. сяжнів городу,
який надається під будову, в Перемишлі біля осередка міста.
Близші інформації уділює канцелярія адвоката Мра С. Навроцького Перемишль, вул. Костюшки ч. 5.

ОВОЧЕВІ
ЩЕПИ
НАСІННЯ
ПАШНИХ
БУРАКІВ
найліпші відміни по найдешевших цінах достарчить ваґоново і в роздріб Фірма:
А. ТЕРПИЛЯК
Залуква п. Галич.
Цінники й оферти на жадання висилається.

Пошукується здібних аєнтів до розпродажі кіс і т. п. Інформації „KOSYNIER“ Львів, Городецька 97.

КІНОТЕАТР „РЕДУТА“ в Народному Дом. вул. Костюшка 5. Від 31. III. **Право крови.** 3. і 4. IV. кіно нечинне. Від 5. IV. **Катерина I.** В гол. ролях Ліль Даґовер і Дмитро Смирнов.

Надзвичайна Нагода!

Для найширших мас, на надходячі Свята. Беручи під увагу сучасну господарську скруту, яка не дає можности найширшим масам придбати товарі на свята, рішили ми лише через короткий протяг часу вислати кожному слідуючі комплєти першорядних товарів, а саме:

ТІЛЬКИ ЗА 12 зол. 50 ґрош.

1 шовковий літний жіночий пульовер — в найкращих жакаркодих квітах, найкращого сорту (навіть для найбільш елеґантних пань), 3 пари панчіх „Kunstseide“, 1 хустину на голову в гарних взорах, 3 хустинки до носа, білі — мережані та 1 великий купелевий рушник. Поштову оплату 2 зол. платить відборець.

АБО ТІЛЬКИ за 30 зл.

3 м. елеґантного вовняного корту на мужеське вбрання в найновіших взорах, 3 м. шовкової попеліни у всіх красках на елеґантну жіночу сукню, 3 м. анґлійського зефіру на мужеську денну сорочку або 2 жіночі блюзки, 1 сорочку жіночу, білу гаптовану, 1 хустку на голову в гарних квітах, 1 великий рушник купелевий, 3 пари нитяних скарпеток, 1 пару жіночих панчіх „Массо“, 3 хустинки до носа, білі з кольоровими берегами і 1 рипсово — шовкова краватка останньої моди. Кошта пересилки 3.— зол. платить відборець.

Вище названі комплєти висилаємо кожному за поштовою післяплатою по одержанні листовного замовлення (платиться при відборі). БЕЗ РИЗИКА, бо колиж товар не подобається — приймаємо його назад і звертаємо гроші або замінюємо на інший товар (на бажання). Замовлення просимо адресувати:

FIRMA „ŁÓDZKA TKANINA“ ŁÓDŹ, skrzynka pocztowa 417.

УВАҐА: Хто одночасно замовить 2 вище згадані комплєти, одержує 1 шовковий жакардовий шаль даром. Цінники безплатно.

Купуючи паперці до куріння
„КАЛИНА“
з одинокої української кооперативної фабрики
„Будучність“ в Тернополі,
причиняєтеся до розросту рідного промислу і даєте заробіток українському робітництву.

Др. Евген Дурделло
бувш. лікар заграничних клінік, спеціяліст скірних, венеричних і сексуальних недуг (полова неміч) та лікарської косметики
ординує в скірних недугах
і т. д. від год. 8½—10, 14—16
в косметиці від 10—11 і 16—18
в неділі і свята від 10—11.
Гірське сонце. Вапофор. Діятермія. Криотерапія. Сепараткові ждальні.
ЛЬВІВ, вул. СИКСТУСЬКА ч. 22, III. п. (біля Нар. Гостинниці).
Вінда до вжитку. Телефон 38—90

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ
ТЕОДОР САВУЛА у Відні
має на складі усі українські КНИЖКИ, НОТИ, КАРТИНИ, ПОРТРЕТИ, ЛИСТІВКИ і ТОВАРИСЬКІ ВІДЗНАКИ.
НА БАЖАННЯ ВИСИЛАЄ ВЕЛИКИЙ ІЛЮСТРОВАНИЙ КАТАЛЬОҐ.
АДРЕСУЙТЕ: АДРЕСУЙТЕ:
Ukrainische Buchhandlung THEODOR SAWULA,
Wien I. Riemerg. 2. Austria

Знамените мило ВІЗЛЯ до миття.
ДРОҐЕРІЯ ПРИ АПТИЦІ ПІД „ЗВІЗДОЮ“
ПОРУЧАЄ: КРАСКИ до великодних яєць.
ПАХОЩІ до тіст, горівок і ліքерів.
РОЗПИЛЯЧІ — СМІҐУСИ.
КОЛЬОНСЬКІ ВОДИ оригінальні й на вагу.
ВОДИ й МИЛА ТОАЛЕТНІ.
Всякі артикули дроґерійні у великому виборі.
Замовлення з провінції полагоджується ВІДВОРОТНО.
Середники проти веснівок

МАҐАЗИН ДАМСЬКОЇ КОНФЕКЦІЇ
МИХАЙЛА ЕСТЕРРАЙХЕРА
ПЕРЕМИШЛЬ, ВУЛ. ФРАНЦІШКАНСЬКА Ч. 11
МАЄ НАЙНОВІШІ НАЙЕЛЕҐАНТШІ МОДЕЛІ
ПЛАЩІВ, КОСТЮМІВ і ВЕЛИКИЙ ВИБІР **СУКОНЬ.**
Проситься о численні відвідини!
ВИГІДНІ УМОВИ! ВИГІДНІ УМОВИ!

АДВОКАТ
Др. МИКОЛА РИБАК
Веде канцелярію в Перемишлі ПРИ ВУЛ. ПІЛСУДСКОГО Ч. 1.
в льокалі канцелярії бл. п. Дра Т. Кормоша.
Заступає в усіх справах цивільних і карних.

УЖИВАЙТЕ
ЕЛЕҐАНТ,
бо це найліпша паста
ДО ОБУВИ і СВОЯ
ЛЬВІВ, Кордецького 51.

ЖАДАЙТЕ
у всіх кооперативах
МИЛА
Кооперативної фабрики
„ЦЕНТРОСОЮЗ“

Др. Роман Несторович
ординує у внутрішніх і жіночих недугах
у Перемишлі, вул. Францішканська 37/II (площа на Брамі).
КВАРЦЕВА ЛЯМПА, ХЕМІЧНІ АНАЛІЗИ.
Просвітлювання Рентґеном.

За редакцію відповідає Володимир Зиблікевич. З друкарні А. Блюя, в Перемишлі.